

Advies aan Provinciale Staten		Uw contactpersoon C.J. Borst AD/STG
Tbv Statenvergadering d.d.	18-11-2024	Doorkiesnummer +31 235143032 commissielandelijkgebied@noord-holland.nl
Commissie landelijk gebied		
Datum commissievergadering	14-10-2024	
Onderwerp: Beheernota PWN 2025-2035		24 oktober 2024 1 19

Advies commissie Landelijk Gebied:

Beheernota PWN 2025-2035 als bespreekstuk door te geleiden naar PS van 18 november 2024.

Uittreksel van het concept-verslag Landelijk Gebied 14 oktober 2024:

7.b.1 Water: Beheernota PWN 2025-2035 (A-agenda cie. Landelijk Gebied 14 oktober 2024)

Toelichting:

PWN heeft een nieuwe beheernota opgesteld voor de periode 2025 tot 2035. Hierin is de visie op het gebied van natuurbeheer, recreatie en combinatie met de drinkwaterfunctie beschreven. GS legt de beheernota voor aan PS ter goedkeuring. De commissie is gevraagd PS te adviseren over de voordracht Beheernota PWN 2025-2035.

Voorafgaand aan de vergadering hebben zich twee sprekers aangemeld. De heer Weegink, werkzaam bij de ANWB en sprekend namens de Nederlandse Toer Fiets Unie, vraagt de Provinciale Staten om de PWN Beheernota 2025-2035 niet goed te keuren zonder duidelijke afspraken over de borging van het fietsnetwerk in de duinen. Hij benadrukt dat de nota een lange looptijd heeft en als basis dient voor toekomstige plannen, wat het document belangrijk maakt.

De heer Weegink maakt zich zorgen over de druk op het fietsnetwerk door duinengroei en hoge waterstanden. Hoewel de nota stelt dat het padennetwerk toekomstbestendig moet worden, ontbreekt volgens hem een concrete uitwerking. Ook worden termen als het regionaal fietsnetwerk en de Actieagenda Actieve Mobiliteit wel genoemd, maar niet concreet uitgewerkt.

Verder wijst hij erop dat de verantwoordelijkheid voor het fietsnetwerk nergens duidelijk wordt opgenomen en dat GS aangeeft dat er voor de provincie geen financiële consequenties zijn, wat zijn zorgen vergroot. De gezamenlijke fietsorganisaties hebben hierover al twee brieven aan GS geschreven, maar wachten al twintig maanden op duidelijkheid over knelpunten zoals de Blijdensteinsweg.

De heer Weegink hekelt het verschil in tempo tussen de verlenging van Natura2000-beheerplannen en de aanpak van fietsnetwerkproblemen. Hij vergelijkt het beheer van de duinen met een tuinman die zonder

overleg de indeling van een tuin aanpast. Hij roept de Staten op om de beheernota pas goed te keuren nadat er duidelijkheid is over het fietsnetwerk.

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) vraagt de heer Weegink wat de provincie volgens hem zou moeten doen om de fietspaden weer begaanbaar te maken.

De heer **Weegink** antwoordt dat de provincie, als eigenaar van het terrein dat door PWN wordt beheerd, een visie moet ontwikkelen voor recreatie in de duinen. Hij benadrukt dat het belangrijk is om een toekomstgerichte aanpak te hebben, gezien de huidige en verwachte knelpunten. Weegink erkent dat dit een complex vraagstuk is vanwege de balans tussen natuur, recreatie en andere belangen, maar waarschuwt dat het oplossen van elk knelpunt afzonderlijk niet effectief is. Hij pleit daarom voor een overkoepelend plan, een grid, voor het padennetwerk.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) vraagt of de provincie contact heeft opgenomen naar aanleiding van de brieven en of de heer Weegink vindt dat zijn zorgen voldoende zijn meegenomen in overleg.

De heer **Weegink** bevestigt dat er contact is geweest. Hij geeft aan dat hij vóór de Statenverkiezingen met de toenmalige gedeputeerde Recreatie heeft gesproken. Voor het knelpunt bij de Blijdensteinsweg in Bergen is inmiddels een gezamenlijk project opgezet met gemeenten, de provincie en fietsorganisaties om tijdig alternatieven te vinden, aangezien het pad dit jaar en volgend jaar nog wordt vrijgemaakt, maar daarna niet meer. Hij benadrukt echter dat terreinbeheerders hebben aangegeven dat dit probleem zich op meerdere plekken zal voordoen, en dat er nog geen integrale aanpak of visie voor is.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) vraagt vervolgens of bij het contact ook andere gebieden zijn besproken of dat het gesprek alleen over het genoemde project ging.

De heer **Weegink** legt uit dat andere gebieden door terreinbeheerders onder de aandacht van de provincie zijn gebracht, niet door zijn organisatie. Hij geeft aan dat de Fietzersbond en de lokale afdelingen wel de huidige knelpunten, zoals stuifduinen en wateroverlast, in kaart hebben gebracht en afgelopen mei bij GS en de gedeputeerde Mobiliteit hebben aangekaart.

Mevrouw **Jansen** (D66) vraagt de heer Weegink wat hij vindt van het gebruik van tijdelijke noodbruggen om wateroverlast aan te pakken.

De heer **Weegink** vindt dit een goede tijdelijke oplossing, maar merkt op dat één van die noodbruggen binnenkort weer wordt verwijderd, wat hij jammer vindt gezien de naderende herfstvakantie. Hij benoemt ook een initiatief van een strandpaviljoeneigenaar die zelf een noodpad met houtsnippers heeft aangelegd, waarvoor hij waardering heeft uitgesproken. Toch benadrukt hij dat dit lapmiddelen zijn die slechts op korte termijn werken. Hij geeft aan dat terreinbeheerders waarschuwen voor meer stuifduinen en wateroverlast in de toekomst, en dat er dus ook naar lange termijnoplossingen moet worden gekeken. Noodvoorzieningen zoals een noodbrug zijn prima, zolang ze veilig zijn en mensen kunnen blijven recreëren.

Statenlid **Korzelijs** (GL) vraagt de heer Weegink om verduidelijking over zijn wensen voor de borging van het fietsnetwerk. Statenlid Korzelijs ziet de beheernota als een visie voor de komende tien jaar waarin ook over verhoging van fietspaden wordt gesproken en beschouwt het als een startpunt voor verdere uitwerking.

De heer **Weegink** geeft aan dat hij aanvankelijk ook dacht dat het een visiedocument was, maar dat de naam “beheernota” voor hem suggereert dat het document vooral gericht is op het daadwerkelijk beheren

van het gebied, wat volgens hem iets anders is dan een visie. Hij stelt dat het noodzakelijk is om de impact van vernatting en stuifduinen in kaart te brengen en dit te plotten op de kaart van het duingebied. Vervolgens moet worden onderzocht wat dit betekent voor zowel de fiets- als wandelpaden en welke maatregelen nodig zijn. Hij benadrukt dat het oplossen van knelpunten één voor één volgens hem niet effectief is en pleit voor een bredere, meer gecoördineerde aanpak.

Mevrouw **Hoogendoorn-van der Maarl** (ChristenUnie) vraagt of de heer Weegink verwacht dat er in de toekomst meer knelpunten zullen ontstaan, gezien het feit dat beheerplannen wel worden goedgekeurd. Ze merkt op dat dit mogelijk tot meer problemen leidt.

De heer **Weegink** bevestigt dat terreinbeheerders een lijst met toekomstige knelpunten aan het provinciebestuur hebben gestuurd. Hij benadrukt het verschil in tempo tussen de snelle verlenging van beheerplannen met zes jaar en het lange wachten van de fietsorganisaties, die al twintig maanden bezig zijn om duidelijkheid te krijgen over de aanpak van de fietsnetwerkproblemen. Hij stelt dat dit erop wijst dat het provinciebestuur kennelijk de natuur hoger prioriteert, gezien de snelle verlenging van de beheerplannen, wat hij ervaart als een administratieve formaliteit. Het verschil in snelheid tussen deze processen steekt hem vooral.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) vraagt de heer Weegink hoe hij de balans ziet tussen het behouden van natuur en het genieten ervan als fietser, gezien de mogelijke schadelijke impact van recreatie op de natuur.

De heer **Weegink** erkent dat een goede balans belangrijk is en dat natuurversterking noodzakelijk is. Hij benadrukt dat iedereen zou moeten beseffen dat maatregelen nodig zijn om de natuur te beschermen. Hij pleit echter voor een aanpak waarbij natuurbehoud en recreatie in balans blijven, en dat hiervoor een toekomstgerichte visie nodig is. Hij stelt voor om te onderzoeken waar problemen vaker zullen optreden en wat dat betekent voor het netwerk. De heer Weegink benadrukt dat het tijd is om het probleem aan te pakken in plaats van het vooruit te schuiven.

De heer **Dessing** (FvD) vraagt de heer Weegink hoe de ANWB en de Fietzersbond staan tegenover de vernatting en verstuing van de duinen, aangezien hij vindt dat dit de kern van het probleem is en structureel moet worden aangepakt.

De heer **Weegink** antwoordt dat de ANWB geen expertise heeft op het gebied van ecologie en dat natuurlijke processen in de duinen, zoals zeespiegelstijging en grondwaterveranderingen, evident zijn, soms versterkt door menselijk ingrijpen. Hij erkent dat natuurherstel noodzakelijk is, maar pleit ervoor om dit, waar mogelijk, te combineren met recreatie. Hij benadrukt dat de ANWB ervoor wil zorgen dat mensen kunnen blijven genieten van de natuur als wandelaar en fietser, zonder dit volledig uit te sluiten.

De **voorzitter** constateert dat de commissie geen verdere vragen heeft en dankt de heer Weegink voor zijn inspraak.

Mevrouw **Rijtema** zal in verband met technische problemen haar inspraak namens Dorpsbelangenvereniging Egmond Parel aan Zee schriftelijk aan de commissie doen toekomen.

De **voorzitter** legt uit dat de voorliggende beheernota is opgesteld door PWN en dat Gedeputeerde Staten hier geen wijzigingen in kan aanbrengen. De Provinciale Staten kunnen de nota alleen goedkeuren of afkeuren. Moties indienen is wel mogelijk, maar amendementen zijn niet van toepassing. Als de Staten

veranderingen willen, kunnen ze de nota enkel terugsturen.

Eerste termijn commissie

De heer **Veenboer** (PvdA) stelt zichzelf voor als nieuw Statenlid en vertelt kort over zijn achtergrond en overtuigingen. Hij benadrukt het belang van openstaan voor andere zienswijzen en het voorkomen van dogmatisch denken, zodat de beste beslissingen voor de provincie kunnen worden genomen. Vervolgens bespreekt hij de PWN-beheernota.

De heer Veenboer vergelijkt de nieuwe nota met die van tien jaar geleden en merkt op dat de druk op de natuur is toegenomen, terwijl het aantal toeristen is gestegen. Waar eerder toeristen werden aangemoedigd, ziet hij nu een omslag naar het beperken van toeristische druk. Hij citeert passages waarin de nadruk ligt op recreatie voor omwonenden en kleinschalige verblijfsaccommodaties. Hij stelt voor om scherpere keuzes te maken en vraagt of een “nee, tenzij”-beleid voor recreatiewoningen niet beter zou zijn, zodat de natuur meer toegankelijk blijft voor een bredere groep Noord-Hollanders in plaats van een intensief gebruik door een kleinere groep.

Daarnaast uit de heer Veenboer zorgen over de participatie van andere partijen, zoals gemeenten en de ANWB. Hij heeft signalen ontvangen dat sommige partijen zich onvoldoende betrokken voelen bij het opstellen van de beheernota. Hij vraagt de gedeputeerde of deze situatie wordt herkend en stelt voor dat PWN nogmaals langsgaat bij deze partijen om te laten zien hoe hun input is verwerkt in de nota.

Tot slot benadrukt hij dat, hoewel de nota nu behandeld kan worden, het belangrijk is dat er in de toekomst ruimte blijft om in te spelen op belangen en feedback gedurende de looptijd van tien jaar.

Statenlid **Korzelijs** (GL) geeft aan dat hij had verwacht dat de directeur van PWN aanwezig zou zijn om vragen te beantwoorden over de beheernota, omdat hij vragen heeft die hij niet geschikt acht om aan de gedeputeerde te stellen. Gelukkig kon hij zijn vragen eerder kwijt aan mevrouw Van Wesemael.

Statenlid Korzelijs vraagt zich af wat precies het karakter van de beheernota is en leest het document als een visiedocument dat verder uitgewerkt en geconcretiseerd zal worden. Hij geeft aan dat er in de nota al zaken staan zoals de verhoging van fietspaden en verwacht dat PWN hier verder mee aan de slag gaat, inclusief kostenanalyse. Hij stelt voor dat eventuele bijstellingen van de beheernota tussentijds worden gecommuniceerd aan de Staten, zodat ze op de hoogte blijven van aanpassingen en de concretisering van maatregelen.

Verder uit Statenlid Korzelijs zijn tevredenheid over de beheernota. Hij prijst het inzicht dat wordt gegeven in de problematiek van het beheer van de duinen en ziet een verschuiving bij PWN: waar het bedrijf vroeger primair een drinkwaterbedrijf was, ligt nu een bijna gelijke nadruk op natuur en recreatie. Hij waardeert dat de natuur een steeds belangrijkere rol krijgt en wijst op het belang van schone natuur voor schone drinkwaterbronnen.

Statenlid Korzelijs erkent dat deze focus spanningen kan veroorzaken, vooral gezien de stijging van bezoekersaantallen van 6 miljoen in 2000 naar 8 miljoen in 2023. Hij maakt zich zorgen over de conflicten tussen verschillende vormen van recreatie, zoals de snelle e-bikers versus wandelaars en gewone fietsers, en vraagt hoe dit gereguleerd kan worden. Hij noemt ook de zonering waar PWN aan werkt en vraagt naar de visie van de gedeputeerde op de balans tussen natuur en recreatie.

Tot slot benadrukt Statenlid Korzelius zijn steun voor de natuurlijke ontwikkeling van het duingebied, zoals voorgesteld in de nota, en is hij een warm voorstander van de verstuiving en vernatting van het gebied omdat dit bijdraagt aan de ecologische kwaliteit van het duinreservaat.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) bedankt voor het opstellen van de beheernota en geeft aan dat Volt tevreden is met de focus op klimaatverandering en de inzet van PWN op een klimaat-adaptief programma. Toch heeft ze enkele vragen en opmerkingen.

Allereerst benoemt mevrouw Schneemann de spanning tussen natuurbehoud en recreatie. Ze merkt op dat in de nota recreatie wordt omschreven als "verwonderen," terwijl Volt vindt dat het vooral moet draaien om ontspanning. Ze ziet een risico in de balans tussen verschillende recreanten, zoals wandelaars en wielrenners, die elkaar kunnen hinderen. Ze vraagt welke keuzes gemaakt worden wanneer recreatie en natuurbescherming botsen, bijvoorbeeld bij verstuiving van de duinen en de impact daarvan op de fietspaden.

Daarnaast stelt ze vragen over de regionale recreatie en welke andere regio's de recreatiedruk moeten gaan opvangen. Ze vraagt ook naar de aanpak van bosomvorming en wil weten of nieuwe bossen eerst worden aangeplant voordat de oude gekapt worden, om te voorkomen dat er geen vervanging is voordat het huidige groen verdwijnt.

Tot slot merkt mevrouw Schneemann op dat de nota meer aandacht had mogen besteden aan wateropvang in de omgeving, zodat inwoners ook beschermd worden tegen wateroverlast.

Mevrouw **Hoogendoorn-van der Maarl** (ChristenUnie) bedankt PWN voor de beheernota en benadrukt het belang van drinkwater. Ze roept op tot waterbesparing en merkt op dat er nog steeds huizen worden gebouwd zonder grijswatersysteem, wat problematisch kan zijn, zoals blijkt uit ervaringen in andere provincies.

Hoewel ze tevreden is met het stuk, begrijpt ze de onrust over de ondergestoven fietspaden, een probleem dat al lang speelt. Ze wijst erop dat de nota stelt dat het padennetwerk toekomstbestendig moet worden gemaakt (pagina 21), maar benadrukt dat het vrijhouden van paden, zoals bij het Kattendel (30.000 euro per jaar), niet realistisch is als de focus op natuur ligt. Ze stelt voor om dan een andere keuze te maken, zoals het omleggen of afsluiten van het fietspad.

Mevrouw Hoogendoorn-van der Maarl suggereert dat er meerdere oplossingen mogelijk zijn, bijvoorbeeld het aanleggen van een fietsbrug. Ze roept op tot overleg tussen PWN en de fietsorganisaties om gezamenlijk tot oplossingen te komen en een afstemming te bereiken over wat wel en niet mogelijk is.

Mevrouw **Bakker** (VVD) geeft aan dat de VVD de beheernota van PWN heeft gelezen en erkent PWN als de belangrijkste drinkwaterleverancier in de provincie. Ze beschouwt de nota als een globaal document dat verder uitgewerkt zal worden in diverse beheerplannen, met aandacht voor recreatie, natuur en wateroverlast. De VVD wil graag duidelijke kaders zien voor deze uitwerkingen.

Ze maakt de aanname dat de uitgewerkte beheerplannen niet meer terugkomen bij Provinciale Staten en vraagt de gedeputeerde of dit klopt. Ze wijst erop dat, als de huidige nota wordt goedgekeurd zonder die kaders, er geen richting is voor de uitwerking van de plannen op het gebied van recreatie en waterbeheer.

Gezien de zorgen die insprekers die ochtend hebben geuit over wateroverlast door regenval, vraagt ze gedeputeerde Kocken om geen gebruik te maken van parallelle trajecten, maar om te kiezen voor een geïntegreerde aanpak.

Mevrouw Bakker roept de gedeputeerde op om opnieuw in gesprek te gaan met PWN over de beheernota, met als doel om deze op de genoemde punten aan te passen.

De heer **Dessing** (FvD) uit zijn kritiek op de PWN Beheernota en benadrukt zijn onvrede met de huidige aanpak van het beheer van het duingebied, het drinkwater en de natuur. In tegenstelling tot GroenLinks, die positief is over vernatting en stuifduinen, beschouwt de heer Dessing deze ontwikkelingen als zeer schadelijk. Hij wijst op de negatieve gevolgen, zoals de kap van naaldbossen, waarvan het hout volgens hem gebruikt wordt in biomassacentrales, iets waar hij zich fel tegen verzet.

De heer Dessing benadrukt de problemen van vernatting en stelt dat honderden huizen onder water staan door het hooghouden van het waterpeil, wat volgens hem enkel gebeurt om CO₂-reductie te bereiken. Hij beweert dat deze agenda wordt verborgen en wil dit expliciet onder de aandacht brengen. Hij vraagt zich af waarom het vasthouden van water zo belangrijk is en stelt dat de overlast voor bewoners beperkt moet worden.

Hij waarschuwt dat de vastlegging van deze plannen voor de komende tien jaar in de beheernota een verkeerde keuze is. Omdat er geen mogelijkheid is om amendementen in te dienen, roept hij alle Statenleden op om de nota terug te sturen naar de tekentafel en niet goed te keuren.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) vraagt de heer Dessing of hij, ondanks zijn kritiek op CO₂-reductie, wel vindt dat het belangrijk is om voldoende schoon drinkwater te hebben.

De heer **Dessing** (FvD) bevestigt dat schoon drinkwater absoluut belangrijk is en benadrukt dat dit al tientallen jaren succesvol is gedaan. Hij betwist echter dat het verhogen van het grondwaterpeil nodig zou zijn om de drinkwatervoorziening te waarborgen. Volgens hem is het uitschakelen van pompen een slap excuus om het waterpeil te verhogen en noemt hij dit argument onwaar.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) sluit zich aan bij de oproep van de heer Dessing om de PWN Beheernota terug te sturen naar de tekentafel. Hij bekritiseert de uitleg over de drinkwatervoorziening en verduidelijkt dat het drinkwater van PWN komt uit het IJsselmeer (Andijk), en deels naar Tata Steel en Van Gelder Papier gaat als industrieel water, terwijl de rest naar het infiltratiegebied bij Castricum gaat. Ook noemt hij Waternet, dat jaarlijks 2,9 miljoen kuub water verwerkt via de Amsterdamse Waterleidingduinen.

De heer Van Tiggelen wijst erop dat de klachten over hoge grondwaterstanden niet gaan over dit specifieke gebied en rekent voor dat de totale jaarlijkse hoeveelheid van 11 miljoen kuub overeenkomt met ongeveer 30.000 kuub per dag. Hij vergelijkt dit met de inhoud van een olympisch zwembad en stelt dat het effect van de huidige maatregelen verwaarloosbaar is. Hij vraagt naar de capaciteit van de pompen die nu uitstaan, zodat hij dit zelf kan narekenen en inzicht kan krijgen in de daadwerkelijke impact.

Verder stelt de heer Van Tiggelen dat inspanningen voor CO₂-reductie geen merkbaar effect zullen hebben, een punt dat hij al vaker heeft gemaakt. Hij geeft aan dat hij, als fietser, ook problemen ondervindt met de ontoegankelijkheid van fietspaden door stuifzand. Hij reageert met cynisme op de

voorkeur voor stuifduinen, door voor te stellen dat liefhebbers daarvan beter de Skeleton Coast in Namibië kunnen bezoeken.

Tot slot benadrukt hij dat de PVV duidelijk tegen de beheernota is en hun standpunt heeft onderbouwd.

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) benadrukt dat de PWN Beheernota, die Provinciale Staten straks ter goedkeuring voorligt, een belangrijk document is dat de basis vormt voor de komende tien jaar. Hoewel de nota de ambities en doelen voor die periode schetst, vindt zij het document weinig concreet als het gaat om het waarborgen van deze doelstellingen en het aanpakken van grote uitdagingen. Ze noemt specifiek de toekomstbestendigheid van het padennetwerk en vraagt wat dit precies inhoudt, hoe het probleem wordt opgelost en wat de kosten zullen zijn.

Over de waterberging vraagt ze naar de impact voor omwonenden, ondernemers en agrariërs.

Ze verwijst naar de passage waarin de duinen worden gezien als recreatieruimte voor omwonenden en niet als toeristisch product. Ze vraagt hoe dit onderscheid concreet wordt gemaakt, en niet enkel door het beperken van nieuwe verblijfsaccommodaties. Met de groeiende bevolking en de toename van de vraag naar recreatieruimte ziet ze een tekort van 1700 hectare rondom PWN-gebieden en vraagt of het niet mogelijk is om de beperkingen op recreatie in natuurgebieden te versoepelen en meer mensen toe te laten.

Daarnaast betreurt mevrouw **Sijbenga** dat bij vervuiling van drinkwater vaak alleen gewasbeschermingsmiddelen worden genoemd. Ze pleit voor meer aandacht voor andere vervuilers zoals medicijnresten, antibiotica, drugs en rioolwater, gezien de toename van medicijngebruik door de vergrijzende bevolking en de bewezen schadelijke effecten hiervan op water.

Tot slot spreekt ze haar teleurstelling uit over het gebrek aan concrete plannen voor de aanpak van wateroverlast en had ze graag meer specificiteit gezien in de nota.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) vraagt of BBB voornemens is om voor of tegen de beheernota te stemmen.

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) antwoordt dat ze, zoals de nota er nu ligt, niet zal voorstemmen. Ze pleit voor uitstel, zodat er eerst duidelijke randvoorwaarden kunnen worden opgenomen in de beheerplannen. Ze sluit zich aan bij de vorige spreker door te benadrukken dat het document geen visie is, maar een beheerplan voor tien jaar.

De heer **Dijksen** (SP) uit zijn kritiek op de PWN Beheernota, met name het gebrek aan aandacht voor wateroverlast. Hij vindt dat dit onderwerp, gezien het recente ambtelijke coördinatie-overleg, wel meer uitgewerkt had kunnen worden. Daarnaast heeft hij andere bezwaren bij de nota.

Ten eerste wijst hij op de verslechtering van natuurwaarden door verzuring van de grond, PFAS en landbouwgif. Hij merkt op dat, ondanks signalen vanuit natuur- en gezondheidsorganisaties over deze problemen, Gedeputeerde Staten hier geen aandacht aan lijkt te besteden. Hij vraagt waarom dit genegeerd wordt en wat Gedeputeerde Staten gaat doen om deze problemen aan te pakken. Hij stelt voor om een spuitverbod in te voeren, zoals eerder door een inspreker werd voorgesteld.

Ten tweede vindt de heer Dijkse dat de visie op begrazing achterhaald is en aangepast moet worden. Hij wil hier een zienswijze over indienen, omdat amendementen niet mogelijk zijn. Hoewel hij begrazing door konijnen acceptabel vindt omdat dit bijdraagt aan natuurdoelen, is hij tegen het gebruik van pony's, Schotse hooglanders en wisenten. Volgens hem dragen deze dieren niet bij aan de natuurdoelen, ondanks dat ze het landschap openhouden, en haalt hij een voorbeeld aan van een mislukt experiment met paarden in de Slufter op Texel.

Tot slot vraagt hij om inzage in het Texelse onderzoek naar de effecten van verstuing op de verzuring van de grond.

Mevrouw **Jansen** (D66) geeft aan blij te zijn met de focus op natuur in de PWN-beheernota. Ze verwijst naar de Ecologische Autoriteit die stelt dat het duinsysteem niet robuust is en ziet de nota als een integraal plan met langdurige maatregelen om dit te verbeteren, een ambitie die D66 ondersteunt. Om verschillende verwachtingen over de uitvoering te voorkomen, vraagt ze Gedeputeerde Staten om een tijdspad met SMART-geformuleerde doelen van PWN. Dit stelt de Provinciale Staten in staat om tijdig te sturen.

Ze gaat verder in op de regenoverlast en het stijgende grondwater in de duingebieden en wijst op de verwijzing in de nota naar een klimaatadaptieve inrichting van de duinen. Volgens mevrouw Jansen is de invulling hiervan nog te summier. Ze benadrukt het belang van een uitgebreide visie van PWN op klimaatadaptatie om zorgen van inwoners en gemeenten weg te nemen en vraagt wanneer deze visie verwacht kan worden en hoe deze in de huidige plannen wordt geïntegreerd.

Ten slotte benadrukt mevrouw Jansen het belang van toegankelijkheid van de duinen, die voor veel inwoners van Noord-Holland als "achtertuin" fungeren. Ze vindt dat fietsroutes naar en in de duinen op orde moeten zijn, maar alleen als deze de natuur niet schaden. Ze noemt tijdelijke oplossingen voor wateroverlast en zandverstuing als goede voorbeelden en vraagt hoe deze gefinancierd worden en of de beschikbare middelen voldoende zijn.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) geeft aan dat JA21 trots is op het feit dat er op een duurzame manier water gewonnen kan worden in de Noord-Hollandse duinen, wat bijdraagt aan lage drinkwaterkosten en een buffer biedt bij droogte of calamiteiten. Ze ondersteunt het standpunt van PWN om ruimte te reserveren voor wateropslag, gezien het dreigende watertekort in de provincie. Mevrouw Gordijn noemt specifiek de zoetwaterbel in de duinbodem, die kansen biedt om ondergronds meer water op te slaan tijdens droogteperiodes, en vraagt of er al concrete plannen zijn, zoals een Aquifer Storage and Recovery Plan, vergelijkbaar met wat in de glastuinbouw wordt toegepast.

Ze erkent ook dat PWN de wateroverlast serieus neemt en onderzoekt welke maatregelen nodig zijn om het waterpeil lokaal te beheren. JA21 hoopt dat PWN maatregelen overweegt die zowel de wateroverlast aanpakken als bijdragen aan waterwinning, zoals het activeren van het pompstation in Overveen en het uitbreiden van diepe infiltratie, een methode die al in de Amsterdamse Waterleidingduinen wordt toegepast. Mevrouw Gordijn wijst erop dat hier een vergunning voor nodig is van de provincie en vraagt de gedeputeerde of deze bereid is dergelijke vergunningen voor andere duingebieden te overwegen. Daarnaast vraagt ze of de gedeputeerde ook kan kijken naar andere maatregelen, zoals het herstellen van duinrellen.

Tot slot spreekt mevrouw Gordijn haar zorg uit over de boskap in de duingebieden, ondanks de lof in de nota over de diversiteit van het duinlandschap. Ze vraagt de gedeputeerde of er inzicht is in het verlies van diersoorten of andere gevolgen door de boskap.

JA21 zal tegen de beheernota stemmen, omdat zij meer concrete maatregelen willen zien, gezien de impact en de looptijd van tien jaar die in de nota wordt vastgelegd.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) geeft aan dat zij de PWN Beheernota 2025–2035 leest als een beheerplan voor de Noord-Hollandse duingebieden in de komende tien jaar. Hoewel de nota de samenhang tussen natuur, recreatie en drinkwater benadrukt en knelpunten benoemt, merkt ze op dat er veel nadruk ligt op natuurlijke processen zoals verstuing en oplossingen die ondersteund en geïnspireerd worden door de natuur. Ze ziet hierin een verschuiving van traditioneel beheer naar een meer natuurlijke aanpak.

Mevrouw Van der Helm–Chandansingh vraagt zich af waar de menselijke factor blijft in deze benadering. Ze wijst op de groeiende recreatiedruk in de drukbevolkte Randstad en vraagt waar deze mensen dan moeten recreëren, zeker gezien de verdwijning van bossen in het gebied. Ze stelt kritische vragen over de balans tussen natuurbehoud en recreatiemogelijkheden voor inwoners en mist concrete oplossingen van PWN op dit vlak.

Daarnaast sluit ze zich aan bij de vragen van andere Statenleden over wateroverlast, een probleem waar inwoners al bijna twintig jaar aandacht voor vragen. Ze vindt dat dit aantoont dat PWN de menselijke factor in hun plannen over het hoofd ziet. Vanwege deze punten geeft ze aan dat 50PLUS tegen de beheernota zal stemmen.

Mevrouw **Koning–Hoeve** (CDA) bedankt voor de beheernota die het beleid voor de komende tien jaar schetst. Ze benadrukt het belang van een goede balans tussen drinkwatervoorziening, natuur, recreatie en de activiteiten en bewoning aan de rand van de duinen. Voordat het CDA kan instemmen met de nota, wil zij doorgronden waar de uitgangspunten concreet toe leiden. Ze vraagt of, na goedkeuring van de nota, nog voldoende mogelijkheden blijven om stuifzand en wateroverlast in duinvalleien, op fietspaden en bij woningen te beheeren. Ze wil weten hoe ervoor gezorgd wordt dat fietspaden begaanbaar blijven en kelders niet onder water komen te staan, en of dit nog beïnvloed kan worden als de nota wordt aangenomen.

Daarnaast vraagt ze naar de link tussen dit beleid en de toekomstige ontwikkelingen in de binnenduintrand. Ze uit haar zorgen over mogelijke knelpunten als grondgebruik en bedrijvigheid in de binnenduintrand zouden moeten wijken vanwege dit beleid. Ze wil weten hoe de beheernota zich verhoudt tot de binnenduintrand en of de randvoorwaarden hierin goed zijn meegenomen.

Mevrouw Koning–Hoeve benadrukt dat als deze zaken niet naar tevredenheid zijn geregeld, het CDA tegen de beheernota zal stemmen.

Statenlid **Van Aesch** (PvdD) benadrukt dat de Partij voor de Dieren streeft naar een robuust duinecosysteem waar natuur, dieren, drinkwaterwinning en recreatie in harmonie samenkomen. Ze schetst een ideaal beeld van een gevarieerd duinlandschap met een rijke biodiversiteit, maar constateert dat de werkelijkheid anders is. Omwille van de tijd beperkt zij zich tot twee vragen.

De eerste vraag gaat over de drukfactoren in de natuuranalyses, waaruit blijkt dat bestrijdingsmiddelen een grote bedreiging vormen voor een gezond duinsysteem. Ze vraagt welke maatregelen Gedeputeerde Staten overwegen tegen PFAS en bestrijdingsmiddelen om de kosten voor schoon drinkwater beheersbaar te houden.

Haar tweede vraag is of GS op de hoogte is van de oproep van acht waterschappen die bij het Rijk pleiten voor een landelijk PFAS-verbod in 2026. Ze vraagt of GS van plan is zich bij deze oproep aan te sluiten.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Kocken** geeft aan enthousiast te zijn over de PWN Beheernota en betreurt het dat dit enthousiasme niet door alle Statenleden wordt gedeeld. Ze hoopt hen op andere gedachten te kunnen brengen, want volgens haar is het een document waar de provincie trots op zou moeten zijn. Ze benadrukt dat PWN een belangrijk en mooi gebied beheert en dat de beheernota laat zien hoe zij dit de komende jaren willen vormgeven.

Gedeputeerde Kocken legt uit dat deze nota niet de beheerplannen zelf bevat, maar een visie schetst die als basis dient voor toekomstige, concretere beheerplannen. Ze erkent dat de nota daardoor wat "hoog over" kan zijn, wat voor sommigen een reden lijkt om tegen te stemmen vanwege een gebrek aan concreetheid. Ze benadrukt echter dat het de bedoeling is dat dit document een langetermijnvisie biedt voor de komende tien jaar en niet specifiek gaat over de acties voor de komende paar jaar.

Ze vraagt de Statenleden om open te staan voor deze benadering, omdat het een belangrijk stuk is dat in lijn is met de waarden van de provincie, zoals het waarborgen van schoon drinkwater, waarin de duinen een cruciale rol spelen. Ze roept daarom op om het document goed te keuren en benadrukt dat het afkeuren van de nota tragisch zou zijn, gezien het belang en de overeenstemming met provinciale prioriteiten.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) vraagt hoeveel momenten Provinciale Staten nog hebben om bij te sturen als de nota wordt goedgekeurd.

Gedeputeerde **Kocken** legt uit dat ze hoopt dat PS voor zal stemmen, omdat de nota volgens haar voldoet aan de verwachtingen en doelstellingen die voor PWN relevant zijn. Ze benadrukt dat sommige onderwerpen die PS nu aanhaalt, zoals de toekomst van fietspaden, niet de primaire focus van de nota zijn. PWN richt zich op schoon drinkwater en een sterke natuur als primaire doelen, en de visie draait vooral daarom.

Gedeputeerde Kocken verduidelijkt dat het aannemen van de nota niet betekent dat PS geen invloed meer kan uitoefenen op toekomstige ontwikkelingen, zoals verstuiving of fietspaden. Ze geeft aan dat deze onderwerpen in andere verbanden en beheerplannen terugkomen. Ze wijst erop dat de nota niet hoeft te voorzien in oplossingen voor recreatie, zoals de Fietzersbond of insprekers als de heer Weegink suggereerden. Ze erkent dat verschillende belangen tegen elkaar afgewogen moeten worden, en dat natuurherstel, zoals verstuiving, soms leidt tot problemen met fietspaden. Volgens haar is het belangrijk om die realiteit onder ogen te zien en oplossingen te zoeken, maar niet om het beheer volledig af te stemmen op recreatie ten koste van natuurdoelen.

De heer **Dessing** (FvD) betoogt dat als PWN niet goed beheert, het onmogelijk wordt om te fietsen in het gebied, en hij vindt dat de visie duidelijk moet maken waar we naartoe willen.

Gedeputeerde **Kocken** reageert door te stellen dat het hoofddoel van PWN niet is om fietsen voor iedereen mogelijk te maken, maar om de duinen gezond en sterk te houden voor waterwinning en schoon drinkwater, waarbij ruimte voor recreatie wordt gemaakt waar dat kan. Ze erkent dat dit een ingewikkelde balans is, maar benadrukt dat de focus op natuurherstel en drinkwater ligt.

De heer **Dessing** (FvD) werpt tegen dat stuifduinen niet nodig zijn voor drinkwaterwinning.

Gedeputeerde **Kocken** legt uit dat stuifduinen wel indirect bijdragen aan de waterzuivering. Ze benadrukt dat verstuiwing de duinen sterk houdt, wat hun zuiverend vermogen verbetert. Zonder verstuiwing zouden de duinen verdrogen en zou de biodiversiteit achteruitgaan, wat het zuiveringsproces van drinkwater zou ondermijnen. Ze legt uit dat PWN daarom bossen kapt om verstuiwing te bevorderen en natuurlijke processen te ondersteunen.

De heer **Dessing** (FvD) uit zijn twijfel en zegt dat hij zich niet kan voorstellen dat stuifduinen plotseling nodig zijn, terwijl drinkwaterwinning al decennia zonder deze maatregelen gebeurde.

Gedeputeerde **Kocken** verduidelijkt dat dit geen plotselinge maatregel is, maar een ontwikkeling van de afgelopen twintig jaar. Ze legt uit dat in het verleden het onttrekken van water uit de duinen tot verdroging leidde, waardoor men besloot om water uit het IJsselmeer te halen en dit te zuiveren met behulp van het duinlandschap. Hiervoor zijn echter gezonde duinen nodig, en dat vereist verstuiwing. Ze legt uit dat dit beleid al twintig jaar wordt toegepast en dat het verwijderen van bossen om verstuiwing mogelijk te maken deel uitmaakt van dit proces. Gedeputeerde Kocken erkent dat de heer Dessing hier anders over denkt, maar bevestigt dat dit de gekozen aanpak is en al langere tijd als noodzakelijk wordt gezien.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) vraagt of gedeputeerde Kocken begrip heeft voor de kritiek van de Fietzersbond over het lange wachten op duidelijkheid over de fietspaden.

Gedeputeerde **Kocken** erkent dat ze begrijpt dat wie een probleem signaleert, graag snel een oplossing wil. Ze geeft echter aan dat dit in veel gevallen, ook in dit geval, niet altijd realistisch is. Ze noemt als voorbeeld het koploperproject voor de Blijdensteinsweg, waar de provincie sneller heeft gehandeld dan sommige lokale partijen aanvankelijk verwachtten. Gedeputeerde Kocken legt uit dat er verschillende partijen betrokken zijn, zoals gemeenten en omwonenden, die allemaal hun eigen mening hebben over de oplossing van een probleem. Ze benadrukt dat niet elke oplossing direct haalbaar is, aangezien sommige opties vanuit natuurtechnisch oogpunt niet mogelijk zijn of erg kostbaar zijn. Daarom vraagt het proces tijd en zorgvuldige afwegingen, waaraan momenteel gewerkt wordt.

De heer **Dijksen** (SP) vraagt de gedeputeerde om duidelijkheid over de mogelijkheid om bij te sturen. Hij wil weten of de beheernota de kaders van toekomstige beheerplannen vastlegt, waardoor Provinciale Staten later niets meer kunnen aanpassen.

Gedeputeerde **Kocken** legt uit dat de beheerplannen in principe door Gedeputeerde Staten worden vastgesteld, maar dat PS daar zeker invloed op kan uitoefenen. Beheerplannen worden voor een periode van zes jaar vastgesteld, maar dit betekent niet dat ze gedurende die periode niet aangepast kunnen worden. PS

heeft altijd de mogelijkheid om een beheerplan te agenderen als er behoefte is aan wijzigingen. Ze benadrukt dat GS de beheerplannen zorgvuldig opstelt met participatieprocessen om de betrokkenheid van belanghebbenden te waarborgen, maar dat er altijd ruimte is voor aanpassingen als dat nodig blijkt.

De heer **Dijksen** (SP) vraagt opnieuw of de beheernota de kaders voor de toekomstige beheerplannen vastlegt of dat Provinciale Staten deze kaders later nog kunnen aanpassen.

Gedeputeerde **Kocken** verduidelijkt dat de beheernota een visiedocument is dat als basis dient voor de beheerplannen, maar niet kaderstellend is. De beheerplannen zelf, die door Gedeputeerde Staten worden vastgesteld, zijn de daadwerkelijke kaderstellende documenten. PS kan deze beheerplannen later altijd wijzigen, onafhankelijk van wat er in de beheernota staat. Ze benadrukt dat de beheernota slechts een van de uitgangspunten is en dat er ruimte blijft om beheerplannen aan te passen, ook als bepaalde zaken niet in de nota zijn opgenomen. Volgens haar vormt de nota dus geen beperking voor toekomstige aanpassingen.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) vraagt verduidelijking over de verdroging van de duinen waar de gedeputeerde over sprak, aangezien het drinkwater voor de Amsterdamse Waterleidingduinen vanuit de Lek komt en het water voor PWN uit het IJsselmeer, aangevuld met hemelwater, waarvan er volgens hem geen tekort is.

Gedeputeerde **Kocken** legt uit dat ze verwees naar een situatie van meer dan twintig jaar geleden, toen er nog water uit de duinen werd onttrokken. Destijds merkte men dat dit de duinen verdroogde en de biodiversiteit ernstig schaadde. Daarom werd besloten om drinkwater van andere bronnen te halen, zoals het IJsselmeer, en de duinen alleen nog te gebruiken voor zuivering, niet als bron voor water. Ze benadrukt dat dit een beslissing is die lang geleden is genomen om schade aan de natuur te voorkomen.

Gedeputeerde **Kocken** beantwoordt de resterende vragen met de toelichting dat, gezien het aantal vragen, ze niet alles even diepgaand kan behandelen binnen de beschikbare tijd.

De gedeputeerde benadrukt dat de PWN-beheernota een visiedocument is dat dient als basis voor toekomstige beheerplannen. In deze beheerplannen wordt het concreter uitgewerkt, rekening houdend met Natura 2000-richtlijnen die natuurbehoud als prioriteit stellen en recreatie inpassen waar mogelijk. De gedeputeerde benadrukt dat de duinen geen gebied zijn om toeristenmassa's aan te trekken, maar eerder gericht moeten zijn op recreatie voor de omwonenden van Noord-Holland.

Wat betreft fietsinfrastructuur verwijst ze naar haar collega Olthof, die verantwoordelijk is voor het fietsnetwerk, en geeft aan dat verdere details over fietsroutes in dat kader besproken moeten worden. Ze verzekert dat PWN in overleg is met inwoners en betrokkenen om oplossingen voor fietspaden te vinden, maar dit valt buiten de scope van de nota.

Gedeputeerde **Kocken** benadrukt dat er geen pompen zijn uitgezet wat leidt tot problemen, en dat ze daarom geen informatie kan geven over onbenutte pompcapaciteit.

Over het padennetwerk geeft ze aan dat het deel uitmaakt van de recreatieve structuur, en dat het robuuster zal worden uitgewerkt in toekomstige beheerplannen.

Wat betreft de vraag over het toelaten van meer mensen in de duinen is gedeputeerde Kocken duidelijk: vanwege de kwetsbaarheid van het gebied is het niet verstandig om de toeristische druk te verhogen. De nota stelt dat recreatie passend en beperkt moet blijven, en verdere details komen in de beheerplannen aan bod.

Gedeputeerde Kocken gaat ook in op de vraag over medicijnresten en bevestigt dat waterbedrijven zich bezighouden met de zuivering van verschillende vervuilende stoffen, inclusief medicijnresten en gewasbeschermingsmiddelen. Ze erkent de zorgen over PFAS en licht toe dat de provincie zich al heeft aangesloten bij de Europese oproep voor een verbod, maar benadrukt dat sommige toepassingen van PFAS essentieel zijn en dat er nog geen alternatieven beschikbaar zijn.

Met betrekking tot het waterpeilbeheer wijst gedeputeerde Kocken erop dat de waterschappen hiervoor verantwoordelijk zijn en dat peilbesluiten door hen worden genomen.

Ze bevestigt dat het herstel van duinrellen als maatregel tegen wateroverlast wordt onderzocht en dat dit onderwerp veel bijval heeft gekregen, maar dat het tijd kost om dergelijke maatregelen te implementeren.

Tot slot reageert ze op de opmerking van 50PLUS over de menselijke factor. Gedeputeerde Kocken stelt dat PWN de mens niet over het hoofd ziet, maar juist samenwerkt met bewoners en belanghebbenden. Ze onderstreept dat de focus op water en natuur uiteindelijk bedoeld is om een leefbare provincie te waarborgen voor alle inwoners, wat volgens haar de menselijke factor wel degelijk centraal stelt.

De voorzitter stelt voor dat de commissieleden een tweede termijn krijgen waarin ze kunnen reageren op de antwoorden van de gedeputeerde en eventuele onbeantwoorde vragen alsnog kunnen stellen. Zij moedigt de leden aan om in deze termijn duidelijk te maken wat zij nog nodig hebben om tot een besluit te komen, of dat nu een goedkeuring of afkeuring van de nota betreft. Zij verwijst ook naar het begin van de bijdrage van de gedeputeerde, waarin zij haar hoop uitsprak de commissieleden op andere gedachten te brengen en haar enthousiasme over de Beheernota PWN 2025–2035 deelde.

Tweede termijn commissie

De heer **Veenboer** (PvdA) geeft aan teleurgesteld te zijn over hoe de discussie verloopt. Hij benadrukt dat hoewel recreatie belangrijk is, het behoud van de natuur voorop moet staan, omdat de natuur juist hetgeen is wat mensen willen bezoeken. Hij waarschuwt dat als de druk op de natuur te groot wordt, er uiteindelijk niets meer van overblijft om van te genieten.

Daarnaast stelt hij dat hij vragen had over de participatie in het proces en dat hij blij is te horen dat er participatie heeft plaatsgevonden. Hij vraagt echter of er meer inzicht gegeven kan worden in de resultaten van die participatie en wat ermee is gedaan. De heer Veenboer stelt voor om, indien mogelijk, nog in gesprek te gaan met enkele van de betrokken partijen om beter te begrijpen hoe de verschillende belangen zijn meegenomen en om deze inzichten mee te nemen in de verdere behandeling van de nota.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) vraagt aan de heer Veenboer waar de bezoekers naartoe moeten als er minder recreatie in de duinen mogelijk is.

De heer **Veenboer** (PvdA) verduidelijkt dat hij niet heeft gezegd dat er minder recreatie moet plaatsvinden, maar dat hij waarschuwt voor de gevolgen van toenemende recreatiedruk. Hij benadrukt dat meer

recreatie de natuur, die mensen juist willen bezoeken, kan beschadigen. Zijn punt is dat het belangrijk is om een balans te vinden zodat de natuur behouden blijft en recreatie op een duurzame manier mogelijk blijft.

Statenlid **Korzelius** (GL) sluit zich aan bij de heer Veenboer (PvdA) en geeft aan dat GL de PWN Beheernota van harte zal steunen en voor zal stemmen.

Mevrouw **Bakker** (VVD) geeft aan dat ze uit de antwoorden van de gedeputeerde heeft begrepen dat er in de uit te werken beheerplannen aandacht zal zijn voor recreatie, natuur en wateroverlast, en dat deze plannen door Gedeputeerde Staten worden vastgesteld. Ze vraagt of het mogelijk is dat de commissie standaard een adviserende rol krijgt bij de vaststelling van deze beheerplannen.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) reageert met verbazing op de antwoorden van de gedeputeerde. Hij geeft aan dat hij eerder heeft gehoord dat het aanzetten van pompen door PWN vergelijkbaar zou zijn met het leegzuigen van een zwembad met een rietje, wat volgens hem impliceert dat deze pompen bestaan. Nu hoort hij echter van de gedeputeerde dat deze pompen er helemaal niet zijn, waardoor hij vraagt om duidelijkheid: bestaan deze pompen nou wel of niet?

Daarnaast nuanceert de heer Van Tiggelen de discussie over de fietspaden en het stuifzand. Hij wijst erop dat het niet PWN is, maar Rijkswaterstaat die heeft besloten om gaten te maken in de primaire zeewering, de duinen, met als doel het kustgebied te versterken. Hij stelt dat dit ingrijpen door Rijkswaterstaat juist leidt tot de verstuiwing die de fietspaden blokkeert, waardoor hij als fietser regelmatig vastloopt. Hij wilde deze nuance toevoegen aan de discussie om de rol van Rijkswaterstaat duidelijk te maken.

De heer **Dijksen** (SP) merkt op dat hij nog geen antwoord heeft gehoord van de gedeputeerde over twee specifieke onderwerpen: het begrazen met groot vee in plaats van konijnen en de acties van Gedeputeerde Staten met betrekking tot landbouwgif. Daarnaast vraagt hij of de gedeputeerde de verwarring begrijpt die ontstaat wanneer dit document als beheernota wordt gepresenteerd, maar als visie wordt beschouwd. Hij benadrukt dat hij erop vertrouwt dat deze visie geen beperkende kaders oplegt aan de toekomstige beheerplannen.

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) geeft aan dat ze oorspronkelijk dacht dat de PWN-beheernota weinig invloed van de provincie zou toelaten. Ze benadrukt dat ze een beheernota anders ziet dan een visienota, omdat een visienota volgens haar een levend document is dat kan worden bijgesteld. Nu ze van de gedeputeerde hoort dat dit document als een visiedocument fungeert, waarin PS gedurende het proces input kan geven en bijstellingen kan doen, overweegt ze, ondanks dat ze meestal geen standpunt inneemt in de commissie, om dit wel te doen. Ze wil zich met haar fractie beraden, aangezien hun inbreng mogelijk van waarde kan zijn in het verdere proces.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) vraagt aan mevrouw **Sijbenga** (BBB) of ze van mening is veranderd na hun eerdere gesprek, waarin mevrouw **Sijbenga** aangaf tegen de beheernota te stemmen zoals die nu voorlag. Ze vraagt of BBB nu voornemens is om toch voor te stemmen.

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) legt uit dat haar standpunt niet is veranderd, maar dat haar eerdere opmerking gebaseerd was op haar aanneme dat het een vaststaand beheerdocument betrof. Nu duidelijk is gemaakt

dat het om een visiedocument gaat, wil ze dit terugkoppelen aan haar fractie om te bepalen hoe zij hierin staan. Ze benadrukt dat ze zich eerst wil beraden voordat ze een definitief standpunt inneemt.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) reageert door haar verwarring te uiten over de benaming van het document, aangezien het een beheernota heet maar nu wordt gepresenteerd als een visienota.

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) geeft aan dat zij de naam niet heeft verzonnen.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) stelt vervolgens dat het lijkt alsof BBB voornemens is om voor een document te stemmen dat als beheernota wordt gepresenteerd, alleen omdat het nu als visienota wordt omschreven.

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) herhaalt dat zij zich nog wil beraden met haar fractie. Ze benadrukt dat ze normaal gesproken geen standpunt inneemt zonder overleg en dat haar eerdere standpunt was gebaseerd op haar interpretatie van de nota als een vaststaand beheerdocument. Nu wil ze dit opnieuw bespreken met haar fractie om een weloverwogen beslissing te nemen.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) geeft een reactie aan BBB en benadrukt dat, ongeacht of het een beheernota of visienota wordt genoemd, het document van het college komt en binnen hun bevoegdheid valt. Ze legt uit dat het nu aan de Provinciale Staten is om hier signalen op af te geven en richting te geven. Ze waarschuwt dat wanneer de beheerplannen eenmaal worden vastgesteld, PS daar geen invloed meer op heeft, zoals de gedeputeerde eerder ook duidelijk heeft aangegeven. Als BBB nog sturing wil geven, dan moeten ze dat volgens haar nu doen, door al dan niet met de nota mee te gaan.

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) neemt dit mee terug naar de fractie.

De heer **Dijksen** (SP) stelt dat, volgens zijn interpretatie, het precies andersom is dan wat mevrouw **Sijbenga** (BBB) aangeeft. Hij begrijpt uit de woorden van de gedeputeerde dat Provinciale Staten geen invloed meer kunnen uitoefenen op de beheerplannen, aangezien deze door Gedeputeerde Staten worden vastgesteld.

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) erkent dat zij mogelijk verkeerd heeft begrepen wat de gedeputeerde heeft gezegd. Ze vraagt de gedeputeerde om bevestiging of haar interpretatie inderdaad fout was.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) geeft aan dat ze verwarring ervaart en hoopt dat de gedeputeerde dit kan verduidelijken. Ze wijst erop dat ze de gedeputeerde eerder hoorde zeggen dat PWN niet verantwoordelijk is voor het waterpeilbeheer, maar dat ze in de nota leest dat PWN wel maatregelen wil nemen om het waterpeil lokaal te beheren. Ze vraagt hoe dit precies zit.

Daarnaast haalt ze de onduidelijkheid rondom de pompen aan, waarbij er tegenstrijdige informatie lijkt te zijn over of de pompen er wel of niet zijn en of ze aan kunnen. Ze merkt op dat PWN in de nota aangeeft dat ze van plan zijn om de pomp bij Overveen weer aan te zetten en vraagt waarom dit dan wel mogelijk is.

Mevrouw **Gordijn** uit verder haar zorgen dat er eenzelfde situatie zal ontstaan als bij de wateroverlast rondom de duinen, waarbij er onduidelijkheid is over verantwoordelijkheden en er voortdurend naar elkaar wordt gewezen. Ze vreest dat hetzelfde gaat gebeuren met de fietspaden, waarbij deze bedekt

raken met zand en er vervolgens geen duidelijke aanpak is over wie verantwoordelijk is voor het onderhoud. Ze dringt erop aan dat er nu concrete afspraken gemaakt worden met PWN over de oplossingen die ze willen bieden en vindt dat dit het moment is om dit vast te leggen.

Tot slot geeft ze aan dat JA21 tegen de nota blijft, omdat er te veel onduidelijkheid is en zij concrete oplossingen willen zien.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) sluit zich aan bij de opmerkingen van mevrouw Gordijn (JA21) en benadrukt dat Provinciale Staten als hoogste orgaan verantwoordelijk is voor het gebied, terwijl PWN als beheerder optreedt. Ze voelt dat PS buitenspel wordt gezet doordat het document afwisselend als beheernota en visienota wordt gepresenteerd, en benadrukt dat PS invloed zou moeten hebben op de plannen en de aanpak van PWN, vooral als deze beheerder overlast veroorzaakt.

Ze herhaalt haar eerdere punt dat de menselijke factor onvoldoende wordt meegenomen in de nota. Ze erkent dat schoon drinkwater en natuurbehoud belangrijk zijn, maar wil duidelijkheid over hoe de gedeputeerde de overlast voor omwonenden en recreanten gaat aanpakken en waarom recreatie nu ongeschikt wordt gemaakt aan natuurdoelen. Ze vindt dat dit aspect meer aandacht verdient en geeft aan dat ze tegen de nota zal stemmen vanwege deze onduidelijkheden en het gebrek aan aandacht voor de belangen van omwonenden en recreanten.

Mevrouw **Koning–Hoeve** (CDA) geeft aan dat het CDA het doel voor schoon drinkwater volledig steunt. Echter, zij ziet in de visie een veronachtzaming van andere belangrijke belangen, zoals de problemen veroorzaakt door de grondwaterstand. Ze benadrukt dat zij in een visie ook aandacht wil zien voor deze kwesties en dat er gezocht wordt naar oplossingen samen met de betrokken mensen. Ze vindt dat dit aspect momenteel ontbreekt in de nota.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Kocken** geeft aan dat zij en haar team het jammer vinden dat PWN niet zelf direct uitleg kan geven, omdat zij de experts zijn en aanwezig zijn in de zaal. Ze stelt voor dat Statenleden tijdens de koffiepauze even met hen in gesprek gaan als ze nog niet overtuigd zijn van de nota, omdat PWN dan direct de juiste informatie kan geven.

Gedeputeerde Kocken verduidelijkt verder de verwarring over de terminologie van de nota. Ze legt uit dat het officieel een "beheernota" heet, maar dat dit iets anders is dan een beheerplan. De provincie stelt de Natura 2000-beheerplannen op, en deze worden door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Deze beheerplannen kunnen, indien nodig, door de Provinciale Staten worden geagendeerd voor discussie.

Het beheerplan van PWN zelf wordt echter door PWN opgesteld, en dit gebeurt deels op basis van de beheernota, maar ook op basis van andere documenten en de input van de omgeving. Gedeputeerde Kocken benadrukt dat het document de visie van PWN weergeeft en een richtlijn vormt voor het toekomstige beheerplan. Ze verwijst naar het eerdere PWN-beheerplan van de afgelopen tien jaar, waarin PS ook niet belemmerd werd om discussies te voeren. Ze benadrukt dat PS nog steeds invloed kan uitoefenen op de zaken waar zij over gaan, terwijl PWN verantwoordelijk is voor het beheer van hun eigen grondgebied. Hiermee probeert ze duidelijk te maken dat de beheernota niet betekent dat PS geen invloed meer kan uitoefenen.

De heer **Dijksen** (SP) merkt op dat er sprake lijkt te zijn van een Babylonische spraakverwarring over wie de beheerplannen vaststelt.

Gedeputeerde **Kocken** verduidelijkt dat zij eerder verwees naar de Natura 2000-beheerplannen die door Gedeputeerde Staten worden opgesteld en vastgesteld. Dit geldt voor alle Natura 2000-gebieden, inclusief dit gebied. PS kan deze beheerplannen ter discussie stellen wanneer dat nodig is.

Ze legt verder uit dat het beheerplan van PWN, dat voortvloeit uit de beheernota, door PWN zelf wordt opgesteld, na participatie met de omgeving en op basis van deze nota en andere documenten. Hiermee probeert ze de verwarring te verminderen door de verschillende rollen en verantwoordelijkheden duidelijk te schetsen.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) vraagt waar de doelstellingen van PWN precies vandaan komen en waar deze zijn vastgelegd.

Gedeputeerde **Kocken** legt uit dat de doelstellingen van PWN zijn vastgelegd in de statuten van de organisatie. In deze statuten staat waar PWN voor is opgericht en welke doelen ze nastreven.

Mevrouw **Bakker** (VVD) vraagt in welk plan kaders voor het beperken van wateroverlast en recreatie worden vastgelegd: in de PWN-beheernota of in het beheerplan van Gedeputeerde Staten.

Gedeputeerde **Kocken** legt uit dat de Natura 2000-beheerplannen van de provincie de kaders bepalen voor hoeveel ruimte er is voor recreatie en wat daar wel en niet is toegestaan. PWN moet zich aan deze kaders houden bij het opstellen van hun eigen plannen. Binnen die kaders kan PWN bepalen wat er op de paden binnen hun gebied wordt toegestaan, maar zij moeten altijd binnen de regels van het Natura 2000-beheerplan blijven.

Gedeputeerde **Kocken** geeft als voorbeeld dat als de provincie in het Natura 2000-beheerplan stelt dat gemotoriseerd verkeer niet is toegestaan in de duinen, PWN dit niet zelfstandig kan toestaan. Als PWN buiten de gestelde kaders wil opereren, moeten ze hiervoor een vergunning aanvragen.

Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) vraagt verduidelijking over de samenstelling van het bestuur van PWN, aangezien het een naamloze vennootschap is met de provincie Noord-Holland als enige aandeelhouder. Ze wil weten of en hoe Gedeputeerde Staten hierin vertegenwoordigd zijn.

De **voorzitter** erkent dat de vraag van mevrouw Van der Helm-Chandansingh (50PLUS) technisch van aard is en geeft aan het eens te zijn met de opmerking van statenlid **Van Wijnen** (GL) dat dergelijke vragen misschien niet in deze vergadering thuishoren. Toch kijkt de voorzitter naar de gedeputeerde om te zien of zij de vraag kan beantwoorden, vooral in de hoop dat dit mogelijk kan bijdragen aan een verandering in het standpunt van 50PLUS. De voorzitter biedt ook de mogelijkheid aan de gedeputeerde om, indien nodig, de vraag schriftelijk te beantwoorden als ze dat prefereert.

Gedeputeerde **Kocken** legt uit dat de provincie Noord-Holland als enige aandeelhouder bij de aandeelhoudersvergadering van PWN betrokken is. Tijdens deze vergaderingen worden belangrijke beslissingen voorgelegd, zoals prijsverhogingen voor drinkwater of grote investeringen. Ze benadrukt dat GS, als aandeelhouder, de verantwoordelijkheid overlaat aan het aangestelde bestuur van PWN, zolang zij

binnen de gestelde kaders opereren. GS bemoeit zich niet met de dagelijkse gang van zaken en geeft het bestuur de ruimte om zijn werk te doen.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) geeft aan dat ze de vraag eventueel schriftelijk zal inleggen als er nu geen ruimte is voor verdere detaillering. Ze benadrukt dat ze, gezien de rol van de provincie als enige aandeelhouder, verwacht dat er een verankering van GS in het bestuur van PWN is, maar zal dit schriftelijk verifiëren als het nu niet mogelijk is om hier verder op in te gaan.

Gedeputeerde **Kocken** verduidelijkt dat GS niet in het bestuur van PWN zit, maar wel als aandeelhouder betrokken is bij de aandeelhoudersvergadering. GS is dus niet een van de bestuurders van PWN, maar vervult de rol van toezichthouder en besluitnemer bij belangrijke kwesties die in de aandeelhoudersvergadering aan bod komen.

Vervolgens gaat gedeputeerde Kocken in op de vraag van de heer Dijkse (SP) over de inzet van grote begrazers. Ze legt uit dat deze maatregel is ingevoerd vanwege een tekort aan konijnen, die onvoldoende begrazing verzorgen. De grote begrazers zijn geïntroduceerd om dit tekort aan te vullen en zo het ecosysteem te ondersteunen. Ze benadrukt dat er voldoende onderzoek beschikbaar is dat de positieve effecten van deze maatregel op het ecosysteem aantoont.

Over de vraag naar gewasbeschermingsmiddelen wijst gedeputeerde Kocken erop dat GS daar niet het bevoegd gezag over is, en PWN al helemaal niet. Ze legt uit dat de provincie te maken heeft met wettelijk toegestane bestrijdingsmiddelen en dat het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) hierover gaat. De provincie heeft niet de bevoegdheid om dergelijke middelen in het hele gebied te verbieden.

De heer **Dijkse** (SP) stelt dat hij het niet logisch vindt dat grote begrazers zijn geïntroduceerd vanwege een tekort aan konijnen. Hij suggereert dat het inzetten van meer konijnen een eenvoudigere en effectievere oplossing zou zijn. Daarnaast wijst hij erop dat er onderzoeken zijn die aantonen dat grote begrazers negatieve effecten hebben op bijvoorbeeld vogelpopulaties. Hij begrijpt daarom niet waarom gedeputeerde Kocken blijft kiezen voor grote begrazers als maatregel.

Gedeputeerde **Kocken** legt uit dat de keuze voor grote begrazers niet door haar, maar door PWN is gemaakt als onderdeel van hun beheermaatregelen. Hoewel er mogelijk ook rapporten zijn die negatieve effecten aangeven, stelt zij dat PWN de inzet van grote begrazers ziet als een positieve bijdrage aan de biodiversiteit in het gebied.

De **voorzitter** concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken. De Beheernota PWN 2025–2035 zal als besprekingsstuk worden doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 11 november 2024. Het verslag van deze bespreking zal aan de stukken van de PS-vergadering worden toegevoegd.

De **voorzitter** stelt voor om de vergadering voor tien minuten te schorsen, tot ongeveer 15.47 uur, zodat de aanwezige leden eventueel nog in gesprek kunnen gaan met de vertegenwoordigers van PWN die aanwezig zijn. Zij benadrukt dat de vergadering daarna in een rap tempo moet doorgaan, omdat gedeputeerde Kocken om 16.15 uur weg moet. Het zou volgens haar goed zijn als het volgende agendapunt voor die tijd kan worden afgerond.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) stelt een punt van orde en suggereert om PWN zelf een toelichting te laten geven in de vergadering, om te voorkomen dat iedereen individueel naar hen toe moet gaan en het moeilijk is om elkaar goed te verstaan.

De **voorzitter** begrijpt haar voorstel, maar geeft aan dat zij niet zeker weet of alle fracties vragen zullen hebben voor PWN. Zij stelt voor om het eerst op de voorgestelde manier te proberen, waarbij leden zelf naar PWN kunnen gaan. Als dat niet werkt, zal zij het opnieuw in overweging nemen.